

RiksSår

Nationellt kvalitetsregister
för svårläkta sår

Verksamhetsberättelse 2021

www.rikssar.se

Innehåll

Inledning.....	3
Styrgrupp och registerhållare	3
Databasen - ändringar av variabler och inmatning.....	4
Databasen - ändring av utdata och rapporter.....	4
Hemsidan.....	4
Journalintegration.....	4
Kommunikationsinsatser	4
Samverkan med NPO.....	6
Samverkan med andra nationella kvalitetsregister.....	7
Samverkan med patient-/brukarföreningar.....	7
Internationella samarbeten.....	7
Forskningsaktiviteter under året.....	8
Pågående forskningsprojekt	8
Under året avslutat forskningsprojekt.....	8
Vetenskapliga publikationer 2021.....	8
Anslutning och anslutningsgrad	9
Täckningsgrad.....	9
Validering av datakvalitet	9
Datakvalitet och missing data.....	9
Övergripande om personal	9
Sammanfattande kommentar om ekonomi.....	10

Inledning

”RiksSår har bidragit till bättre kvalitet i sårbehandling och minskade hälso- och sjukvårdskostnader”. Så inleds RiksSårs beslutsbrev om medelstilldelning för 2021 från Ledningsfunktionen för Nationella Kvalitetsregister. Det är med glädje och stolthet vi kan konstatera att RiksSår gör nytta för såväl vårdgivare som för patienter med svårläkta sår. Men RiksSår används i för liten utsträckning ute i verksamheterna och kommer därför inte alla patienter till del. Beslutsbrevet innehöll en stark uppmaning att registret måste öka sin täckningsgrad. Registret hade därför stort fokus på aktiviteter för ökad täckningsgrad under det gångna året. Två stora och betydande arbetsinsatser kopplade till ökad anslutning- och täckningsgrad dominerade 2021. På nationell nivå inleddes med arbetet med att skapa ett PSV (personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp) för patienter med svårläkta sår. Flera av RiksSårs styrgruppsmedlemmar kom att ingå i den arbetsgruppen. Parallellt med detta påbörjade RiksSår en stor uppdatering av registret med syfte att minimera datainmatning och skapa bättre rapporter.

Styrgrupp och registerhållare

RiksSårs styrgrupp har en bred geografisk och professionell förankring i hela vårdkedjan. Följande specialistföreningar finns representerade i RiksSårs styrgrupp: Sårsköterskor i Sverige (SSiS), Svensk sjuksköterskeförening, Distriktssköterskeföreningen (DSF), Svensk Förening för Sjuksköterskor i Diabetesvård, Svensk Förening för Allmänmedicin (SFAM), Distriktsläkarföreningen (DLF), Sveriges läkarförbund (SLF), Svenska Sällskapet för Dermatologi och Venereologi (SSDV), Svensk Kirurgisk Förening, Svensk Geriatrisk Förening (SGF), STRAMA, RG Aktiv Rehabilitering (ideell förening för personer med ryggmärgsskada), Rehab Station Stockholm

RiksSår styrgrupp

Arbetsutskott

Registerhållare: Nina Åkesson, distriktssköterska, fil. mag.

Styrgruppsordförande: Rut F Öien, specialist i allmänmedicin, docent

Registerkoordinator: Anna Davnert, forskningsundersköterska, Sårcentrum Blekinge

Hanna Wickström, specialist i allmänmedicin, doktorand

Maria Kusagård, arbetsterapeut, verksamhetsutvecklare Kristianstad kommun

Övriga styrgruppsledamöter

Linda Jervidal, Sårsköterska/distriktssköterska, Jämtland/Härjedalen

Jan Apelqvist, endokrinolog, docent, Skånes Universitetssjukhus, Malmö

Lena Blomgren, kärlkirurg, docent, Venöst centrum, Örebro Universitetssjukhus

Åsa Boström, dermatolog, docent, Uppsala

Cecilia Fagerström, professor, Linnéuniversitetet, Forskningschef, Region Kalmar Län

Alexandra Forssgren, dermatolog, överläkare, processchef Sårcentrum, Skaraborgs sjukhus

Harry Hansson, Patient- och anhörigföreträdare, Malmö

Ulla Hellstrand Tang, Med. Dr, FOUUI- strateg, leg. överortopedingenjör, Ortopedteknik, Sahlgrenska Universitetssjukhuset

Inger Jardevi, Patient- och anhörigföreträdare, Älmhult

Astrid Lundevall, specialist i allmänmedicin, enhetschef, STRAMA Stockholm

Olle Nelzén, kärlkirurg, docent, Sårcentrum, Skaraborgs sjukhus, Skövde

Kristina Malmsten, utvecklingsledare, Senior Alert och SKR

Christina Monsen, sjuksköterska, med.dr., Avdelning strategisk omvårdnadsutveckling Skånes universitetssjukvård

Lill-Marie Persson, dermatolog, överläkare, Sårcentrum, Skaraborgs sjukhus, Skövde

Liselott Sahlberg, Processledare och samordnande kontaktsjuksköterska, hudcancerprocessen

Regionalt cancercentrum Stockholm Gotland

Madeleine Stenius, undersköterska, utbildningsansvarig, Rehab Station Stockholm

Sandra Strand, hjälpmedelskonsulent, arbetsterapeut, Hjälpmedelscenter, landstinget Blekinge
Desirée Wiegleb-Edström, dermatolog, docent, universitetslektor, Institutionen för medicinska
vetenskaper, Örebro Universitet
Hedvig Örneholt, ortopedkirurg, med dr, Skånes Universitetssjukhus

RiksSår blev under 2021 anslutet till Registercentrum Syd Ost i Jönköpings län, där registerhuvudman/centralt personuppgiftsansvarig myndighet finns (Region Jönköping). RiksSårs data lagras fortsatt på UCR, Uppsala Clinical Research Center. RiksSårs stadgar, organisationskiss och nomineringsförfarande finns på RiksSår hemsidan www.rikssar.se.

Databasen - ändringar av variabler och inmatning

RiksSår gjorde under 2021 en omfattande uppdatering av registret där ett stort antal variabler togs bort. Variablerna blir i och med detta mera renodlade kvalitetsindikatorer, registret blir mera lättanvänt och kommande journalintegrationen förenklas. Antalet sårlokaliseringar och sårdiagnoser utökades och möjliggör att alla svårläkta sår nu kan registreras i registret.

Databasen - ändring av utdata och rapporter

I samband med uppdateringen utökades utdatafunktionerna och rapporterna. Det är nu möjligt för deltagande enheter att ta ut data på en specifik patient samt en Excell export på enhetens patientdata samt dödsdatum på de patienter som avlidit. Möjligheterna att jämföra sin egen enhets data med riket eller enheter av samma enhetstyp har funnits sedan flera år tillbaka men det är nu även möjligt få tillgång till aggregerade data över hela sin region eller kommun. Egna urval för rapportuttag har utökats.

Uppdatering av RiksSår skedde parallellt med utveckling av det personcentrerade och sammanhållna vårdförloppet (PSV) svårläkta sår, vilket innebar att RiksSår hade goda förutsättningar att möta vårdförloppets behov av uppföljningsindikatorer. En specifik registerrapport för uppföljning av PSV svårläkta sår kommer skapas när vårdförloppets uppföljningsindikatorer är helt fastställda. Vårdförloppet är färdigt för implementering 2023 och uppföljning av vårdförloppet förväntas i stor utsträckning ske via RiksSår.

Hemsidan

Registrets hemsida är gjord med avsikten att vara lättillgänglig och överskådlig. Hemsidans främsta syfte är att ge användare och allmänhet information om registret och arbetet som bedrivs för patientgruppen med svårläkta sår. För att kunna nå en samstämmig hemsidestruktur med flera andra register tillhörande RCSO bytte registret hemsidaleverantör till Registercentrum SydOst:s (RCSO) rekommenderade leverantör.

Journalintegration

Under året har RiksSår haft ett flertal möten med SKR angående journalintegration samt stödfunktionen om indikatorer. En registerbeskrivning färdigställdes och en förstudie för kommande journalintegrationsprojekt mot kommunal verksamhet planlades.

Kommunikationsinsatser

Den pandemi som pågick under 2021 inverkar på registerarbetet på flera plan. Alla resor och fysiska aktiviteter som låg planerade fick ställas in och RiksSår ställde om till digitala alternativ där det var möjligt. Hälso- och sjukvårdspersonalens ökade arbetsbelastning visade sig i minskade möjligheter att delta i planerade registeraktiviteter.

Webinar registreringsteknik

- 210120 - Registreringsteknik-webbinar Hudmott. Södersjukhuset
- 210211 - Registreringsteknik-webbinar Sätra HC
- 210422 - Registreringsteknik-Kristianstad kommun
- 210504 - Registreringsteknik-webbinar Trossö Vc
- 210527 - Registreringsteknik Cetralsjukhuset Karlstad
- 210608 - Registreringsteknik-webbinar Jönköpings kommun
- 210902 - Registreringsteknik-webbinar Hudmott. Värnamo
- 210909 - Registreringsteknik-webbinar Enköpingshälsan
- 210929 - Registreringsteknik-webbinar Kiruna
- 210318 - Fördelar att använda RiksSår-webbinar Linköpings kommun
- 210330 - Fördelar att använda RiksSår-webbinar Nötkärnan Kålleröd Vc

Digital fika

- 210309 - Digital fikastund-Registratorer
- 210511 - Digital fikastund-Registratorer
- 210914 - Digital fikastund Registratorer

Avgiftsbelagd halvdags sårutbildning – digital

- 210128 - Sårutbildning-webbinar Herrljunga kommun
- 210204,09,16,23 - Sårutbildning-webbinar Kiruna kommun
- 210318 - Sårutbildning-webbinar Capio Strömstad
- 210414 - Sårutbildning-webbinar Kiruna HC
- 210518 - Sårutbildning-webbinar Årsta Vc
- 210525 - Sårutbildning-webbinar till Deltagarna i Valideringsprojektet
- 210603 - Sårutbildning-webbinar Kristianstads kommun
- 210901+07 - Sårutbildning-webbinar Olofströms kommun
- 210922 - Sårutbildning-webbinar Södra Centralg. Vård och Omsorgsboende
- 211028 - Sårutbildning-webbinar Enköpings hälsan
- 211202,09 - Sårutbildning-webbinar Ånge kommun

Nationella virtuella föreläsningar/konferenser

- 210422 - Kvalitetsregisterdag Södra regionen
- 211001 - Sårprojekt Region Skåne
- 210422 - Kvalitetsregisterdag i Södra Sjukvårdsregionen

211026 EWMA (European Wound Management Association) "National decision support system for hard-to-heal ulcers – a digital arena for communication and competence maintenance"

211027 EWMA "Taking charge of the comorbid ulcerated patient"

211027 Mölnlycke sårpodd, <https://anchor.fm/molnlyckehealthcaresforum/episodes/10--Rut-ien-e19cdbu>, Rut

211028 Mölnlycke Sårforum: Jan Apelqvist, Rut F Öien, Jenny Delin & Caroline Kevin

<https://www.molnlycke.se/utbildning/sartyper/trycksar/sarforum/>, Rut

Föredrag högskolor, universitet mm

210202 - Föredrag högskolor, universitet

210216 - Föredrag högskolor, universitet

210331 - Föredrag högskolor, universitet

211215 - Föredrag högskolor, universitet

Heldags digitalt användarmöte

211007 - Rikssårs Användardag-Digital heldag

Styrgruppsmöte digitalt

211008 – Styrgruppsmöte

Övriga kommunikationsinsatser

AU-möte första tisdagen i månaden

210415 Dialogmöte Hälsoval Region Blekinge

Bygger ny Hemsida, Lanseras 210422

UCR angående RiksSår 3.0

RISE (Research Institutes of Sweden)

angående utveckling av algoritm för utvärdering av livskvalitet hos patienter med svårläkta sår

Region Stockholm

Angående patientutbildning via SOB (Stöd och behandlingsplattformen) på 1177

Dagens Medicin_ "Doppler är för sår vad EKG är för hjärtat" Publicerad: 9 november 2021

<https://www.dagensmedicin.se/specialistomraden/allmanmedicin/doppler-ar-for-sar-vad-ekg-ar-for-hjartat/>

Samverkan med NPO

RiksSår är i dagsläget kopplat till NPO Hjärt- och kärlsjukdomar men har en starkare klinisk koppling till NPO Hud- och könssjukdomar. NAG (Nationell Arbetsgrupp) inom NPO Hud arbetade under året med *Personcentrerat och sammanhållet vårdförlopp för svårläkta sår* inom kunskapsstyrningssystemet. RiksSår är involverat med möten flera ggr/månad och ingår som en

naturlig del i arbetet bl.a. för att kunna följa upp vårdförloppets resultat. Ett flertal medlemmar ur

RiksSårs styrgrupp ingår i denna NAG liksom i NAG *Venös sjukdom i benen-varicer och venösa bensår*, NAG *Diabetes med hög risk för fotsår* och NAG *Kritisk benischemi*. Ordförande i NAG svårläkta sår är även ordförande i RiksSårs styrgrupp. Vidare har NAGen fått uppdraget att utarbeta ett vårdprogram, något som saknas för denna patientgrupp. NAG Svårläkta sår också har påbörjat arbete inom Stöd- och Behandlingsplattformen (SoB) på 1177 för att stötta patienter med svårläkta sår i egenvård. SoB utarbetas tillsammans med övriga förlopp där patienter med svårläkta sår finns. Samtliga uppdrag är knutna till NPO hud och könssjukdomar,

Samverkan med andra nationella kvalitetsregister

Kommunala register

Fem register (RiksSår, Senior alert, Svenska palliativregistret, SveDem och BPSD) som används inom kommunal verksamhet har frekventa möten där möjliga samverkansprojekt diskuterats. RiksSår, Senior alert och Palliativregistret Senior alert tillhör alla Registercentrum Sydost (RCSO) med centrala personuppgift ansvarig (CPUA) region Jönköping. Med gemensam registerorganisation och CPUA med en tillsatt äldrekoordinator finns ytterligare förutsättningar till synergieffekter registren emellan.

Senior alert

RiksSår och Senior alert har en gemensam länk – nämligen variabeln *trycksår*. En sammanlänkning av sår diagnosen *trycksår* i RiksSår och riskfaktorn *trycksår* i Senior alert har bedömts kunna ge betydande samordningsvinster framför allt för patienterna genom synkroniserade registreringar och rapportuttag. Vi skulle då kunna åskådliggöra hela kedjan från prevention (Senior Alert) genom behandling till läkning eller klinisk negativ händelse som amputation eller död (RiksSår). Därmed skulle vi också kunna belysa de medicinska, omvårdnads- och hälsoekonomiska perspektiven. Redan 2013 tog RiksSår den första kontakten med Senior Alert för att diskutera hur ett samarbete kan ske som ett först steg, så ingår RiksSår och Senior Alert sedan dess i varandras styrgrupper.

SWEDVASC

NAG (Nationell Arbetsgrupp) svårläkta sår har arbetat aktivt tillsammans med NAG Venös sjukdom i benen-varicer och venösa bensår och NAG kritisk benischemi. Två kärlkirurger från Swedvasc ingår i RiksSårs styrgrupp. Registren har samma IT-plattform.

Samverkan med patient-/brukarföreningar

RiksSårs patient- och anhörigrepresentanter har medverkat aktivt i styrgruppens arbete sedan 2014, de har gått SKR:S utbildning för patientrepresentanter i kvalitetsregister och deltar vid samtliga användarmöten. En patientinformationsbroschyr har tagits fram "Ett register för svårläkta sår – för dig som patient eller anhörig". En film som beskriver hur det är att leva med ett svårläkt sår och ytterligare en patientfilm "Följ patienten från sår till läkning" kan ses på hemsidan www.rikssar.se.

Patienter med svårläkta sår räknas till en av sjukvårdens "tysta grupper" och det har länge saknats en patientförening. RiksSårs satsning på patientmedverkan har medfört att det idag finns två aktiva patientföreträdare, som bildat en Patient- och Anhörigföreningen för patienter med svårläkta sår (PASS).

Internationella samarbeten

Monash University, Melbourne, Australien

I flera år har ett forskningssamarbete funnits mellan RiksSår och School of Public Health and Preventive Medicine vid Monash University, Melbourne, Australien.

Ref: Öien RF, Weller CD. The Swedish national quality Registry of Ulcer Treatment (RUT): How can "RUT" inform outcome measurement for people diagnosed with venous leg ulcers in Australia? Wound Practice & Research 2014;22(2):74-77

EWMA (European Wound Management Association)

Internationellt samarbete sker genom de kontakter som RiksSår har etablerat med EWMA och som har resulterat i att RiksSår sedan 2006 aktivt har framträtt på EWMAs internationella konferenser. RiksSår har översatt sårsmart (samarbete RiksSår - Strama Stockholm) till en engelsk version, WoundWise som publicerades 2021.

Forskningsaktiviteter under året

Pågående forskningsprojekt

PEPP för att förebygga återfall i svårläkta sår.

En samskapande lösning för en Personlig EgenvårdsPlaneringsProcess.

Forskningen är förankrad i RiksSår och utförs av doktorander på Linnéuniversitetet och vid Lunds Universitet under ledning av Prof Cecilia Fagerström Linnéuniversitetet. Det 3-åriga forskningsprojektet, som påbörjades 2019, har fått anslag på 5 miljoner från Kamprad.

Livskvalitet hos patienter med svårläkta sår

är ytterligare ett forskningsprojekt som helt finansieras av Kamprad med 4,5 miljoner och som är förankrat i RiksSår. I detta 3-åriga forskningsprojekt görs en nationell kartläggning av 4000 patienter med svårläkta sår utifrån kliniska utfallsmått som sårhelningstid, smärta och smärtlindring samt antibiotikabehandling.

Förbättrat psykiskt och fysiskt välbefinnande för personer med svårläkta sår i Blekinge med hjälp av ett digitalt dialog- och kunskapsstöd

Ett 2-årigt forskningsprojekt inom ramen för Uppdrag Psykisk Hälsa med syfte att införa ett digitalt dialog- och kunskapsstöd som utgår från Sårcentrum i Blekinge för att förbättra omhändertagandet av individer med svårläkta sår. Detta för att öka det psykiska och fysiska välbefinnandet och livskvaliteten för målgruppen. Vidare är syftet att utveckla ett gemensamt arbets sätt mellan kommunal och regional verksamhet. Projektet finansieras av statliga stimulansmedel på 4 120 000 kr

AIWO Project: AI technology for Wound Assessment and Monitoring med projektledare
Dimitri Beckman, Örebro University

Under året avslutat forskningsprojekt

Vetenskapliga Rådet i Blekinge (LTB-939926) "Förbättrad livskvalitet hos patienter med svårläkta sår med hjälp av RiksSår och ett digitalt dialog- och kunskapsstöd" Projektet ligger till grund för både Kampradprojektet Livskvalitet hos patienter med svårläkta sår och UPH ovan och utgör underlag till en nulägesbeskrivning till Personcentrerat och sammanhållet Vårdförlopp /Vårdprogram Svårläkta sår.

KUPP - Kvalitet Ur Patientens Perspektiv.

Samarbetsprojekt med Karlstad universitet, RiksSår och Sårcentrum Blekinge, där resultaten är under sammanställning.

Vetenskapliga publikationer 2021

1) Wickström H, Öien RF, Midlöv P, Anderberg P, Fagerström C. Pain and analgesics in patients with hard-to-heal ulcers: using telemedicine or standard consultations. J Wound Care. 2021 Jun 1;30(Sup6):S23-S32. doi: 10.12968/jowc.2021.30.Sup6.S23. PMID: 34120467.

2) EWMA : National decision support system for hard-to-heal ulcers – a digital arena for communication and competence maintenance (2021-10-26)

3) EWMA: Taking charge of the comorbid ulcerated patient (2021-10-27)

Anslutning och anslutningsgrad

Antalet enheter som behandlar patienter med svårläkta sår i Sverige uppskattas till minst 1390 (100 vårdcentraler, 100 sjukhus och 290 kommuner). I RiksSår är 53/290 kommuner anslutna 191 enheter inom primärvården och 41 enheter inom sjukhusbunden vård. I och med det nationella arbetet med ett PSV för patienter med svårläkta sår och den uppdaterade versionen av registret räknar RiksSår med en betydande uppgång i anslutnings- och täckningsgrad de kommande åren.

Täckningsgrad

Att definiera täckningsgraden för patienter med svårläkta sår är oerhört komplext. Täckningsgraden har beräknats som antal pågående registreringar under aktuellt år/ beräknad prevalens av svårläkta sår i Sverige. Prevalensen av svårläkta sår brukar i studier uppskattas till 0,1–0,3 %. Vi har valt den lägre prevalensen (0,1 %) eftersom alla typer av svårläkta sår i dagsläget inte kan registreras i registret (brännskador, svårläkta sårskador, maligna sår, operationssår ovan knä). Täckningsgraden ligger med denna beräkning på samma nivå som föregående år, 22%. Registret tittar över ett annat sätt att beräkna täckningsgraden där nämnaren utgörs av antalet diagnostiserade svårläkta sår i vårddokumentationssystemen.

Validering av datakvalitet

2020 genomfördes den första systematiska validering av RiksSårsdata för att säkra hög datakvalitet. Denna sammanställdes under 2021 och fortlöpande validering är planerad att genomföras vart tredje år.

Datakvalitet och missing data

I samband med uppdateringen av RiksSår 3.0 2021 gjorde styrgruppen gjort en betydande översyn av samtliga variabler med en heltäckande kontroll så att alla införda värden också stämmer med registrets variabler. RiksSårs tekniska system varnar om osannolika eller orimliga registreringar görs samt blockerar ologiska/omöjliga registreringsalternativ. RiksSår har en variabelmanual samt förklaringsstexter i direkt anslutning till att variabeldata registreras, d.v.s. lättillgängliga tool tips. Alla nya användare erbjuds en utbildning i registreringsteknik.

Övergripande om personal

Under 2021 drev fyra medarbetare, med sammanlagt en heltidstjänst, registret och registerutvecklingen; support av registret; implementering av registret; redogjort för årsrapport och verksamhetsberättelse och uppdaterat IT system.

Registersekreterare	40 %
Registerhållare	40 %
Styrgruppsordförande	20 %
Faktaansvarig	10 %

Sammanfattande kommentar om ekonomi

Sammanfattningsvis har RiksSår under 2021 använt de medel som beviljats från SKL till framför allt lönekostnader och fasta kostnader till registercentrum UCR. Den pandemi som pågick under 2021 inverkade på registerarbetet på flera plan. Alla resor och fysiska aktiviteter som låg planerade fick ställas in och RiksSår ställde om till digitala alternativ där det var möjligt. Hälso- och sjukvårdspersonalens ökade arbetsbelastning visade sig i minskade möjligheter att delta i planerade registeraktiviteter. Sammantaget gjorde det att årets kommunikationsinsatser var färre än vanligt och kostnader för resor och konferenser blev mindre än vad som var budgeterat. Den planerade uppdateringen av registret påbörjades sent på året och blev ej klar till årsskiftet. Arbete och kostnader kom därför att överföras till kvartal 1 2022.

Attesträtt

Alla fakturor konteras på ekonomiavdelningen region Jönköping, därefter motattesteras fakturorna av registerhållaren. I nästa led beslutsattesteras de av behörig personal i region Jönköping. Registerhållare har haft regelbundna möten med ekonom på region Jönköping, där räkenskaperna har granskats.

Karlskrona 220614

Nina Åkesson
Distriktssköterska, Sårcentrum Blekinge
Registerhållare i RiksSår
nina.akesson@regionblekinge.se, tel: 0734 47 13 46

Rut F Öien
Allmänläkare, Sårcentrum Blekinge, primärvården Blekinge
Docent i allmänmedicin, Lunds universitet
Adjunct Associate Professor at Monash University, Melbourne, Australia
Ordf i RiksSårs styrgrupp
rut.oien@rikssar.se, tel: 0734 47 13 44